

INSON HUQUQLARIGA OID 9 TA ENG MUHIM KAFOLAT

1. Inson huquq va erkinliklari har kimga **tug'ilganidan boshlab** tegishli bo'ladi.
2. Insonning sha'ni va qadr-qimmati **daxlsizdir**.
3. Insonning huquq va erkinliklari **bevosita amal qiladi** hamda qonunlarning, davlat organlari va ularning mansabdor shaxslari faoliyatining mohiyati va mazmunini belgilaydi.
4. Hech kimga uning roziligisiz qonunchilikda **belgilanmagan majburiyat yuklatilishi** mumkin emas. Insonga nisbatan qo'llaniladigan huquqiy ta'sir choralari mutanosiblik prinsipiga asoslanishi va qonunlarda nazarda tutilgan maqsadlarga ishish uchun yetarli bo'lishi kerak.

INSON HUQUQLARIGA OID 9 TA ENG MUHIM KAFOLAT

5. Har kim **o'z shaxsigacha doir ma'lumotlarning himoya qilinishi** huquqiga, shuningdek noto'g'ri ma'lumotlarning tuzatilishini, o'zi to'g'risida qonunga xilof yo'l bilan to'plangan yoki huquqiy asoslarga ega bo'lmay qolgan ma'lumotlarning yo'q qilinishini talab qilish huquqiga ega.
6. Har kim mamlakat bo'ylab erkin harakatlanish, **turar va yashash joyini tanlash** huquqiga ega.
7. Har kim **uy-joydaxlsizligi** huquqiga ega.
8. Har kim o'z huquq va erkinliklarini **qonunda taqiqlanmagan barcha usullar** bilan himoya qilishga haqli.
9. Shaxsning sudlanganligi va bundan kelib chiqadigan huquqiy oqibatlar uning **qarindoshlari huquqlarini cheklash uchun** asos bo'lishi mumkin emas.

SURISHTIRUV, TERGOV VA SUD JARAYONIDA INSON HUQUQLARIGA OID 9 TA ENG MUHIM KAFOLAT

1. Shaxsni ushlab chog'ida unga tushunarli tilda uning **huquqlari va ushlab turilishi asoslari** tushuntirilishi shart.
2. Shaxs o'zining aybsizligini isbotlashi shart emas va **istalgan vaqtda sukut saqlash** huquqidan foydalanishi mumkin.
3. Aybdorlikka oid barcha shubhalar gumon qilinuvchi, ayblanuvchi, sudlanuvchi yoki **mahkumning foydasiga** hal qilinishi kerak.
4. Agar shaxsning o'z aybini tan olganligi unga qarshi **yagona dalil bo'lsa**, u aybdor deb topilishi yoki jazoga tortilishi mumkin emas.
5. Shaxs o'ziga va yaqin **qarindoshlariga qarshi guvohlik berishga** majbur emas.

SURISHTIRUV, TERGOV VA SUD JARAYONIDA INSON HUQUQLARIGA OID 9 TA ENG MUHIM KAFOLAT

6. Shaxs sudning qarorisiz **qirq sakkiz soatdan ortiq** muddat ushlab turilishi mumkin emas.
7. Hibsga olish, qamoqqa olish va qamoqda saqlashga **faqat sudning qaroriga ko'ra** yo'l qo'yiladi.
8. Yozishmalar, **telefon orqali so'zlashuvlar**, pochta, elektron va boshqa xabarlar sir saqlanishini cheklashga hamda uy-joyda tintuv o'tkazishga faqat qonunga muvofiq va sudning qaroriga asosan yo'l qo'yiladi.
9. Har kimga **malakali yuridik yordam** olish huquqi kafolatlanadi. Qonunda nazarda tutilgan hollarda yuridik yordam davlat hisobidan ko'rsatiladi.

TA'LIM OLISH HUQUQIGA OID 9 TA ENG MUHIM KAFOLAT

1. Har kim **ta'lim olish** huquqiga ega.
2. Davlat **uzluksiz ta'lim** tizimi, uning har xil turlari va shakllari, davlat va nodavlat ta'lim tashkilotlari rivojlanishini ta'minlaydi.
3. Davlat **maktabgacha ta'lim** va **tarbiyani** rivojlantirish uchun shart-sharoitlar yaratadi.
4. Davlat **bepul** umumiy o'rta ta'lim va boshlang'ich professional ta'lim olishni kafolatlaydi.
5. Maktabgacha ta'lim va tarbiya, umumiy o'rta ta'lim **davlat nazoratidadir**.

TA'LIM OLISH HUQUQIGA OID 9 TA ENG MUHIM KAFOLAT

6. Alohida ta'lim ehtiyojlariga ega bo'lgan bolalar uchun **inklyuziv ta'lim va tarbiya** ta'minlanadi.
7. Fuqarolar davlat ta'lim tashkilotlarida **tanlov asosida** davlat hisobidan oliy ma'lumot olishga haqli.
8. Oliy ta'lim tashkilotlari **akademik erkinlik, o'zini o'zi boshqarish**, tadqiqotlar o'tkazish va o'qitish erkinligi huquqiga ega.
9. Davlat **o'qituvchilarning sha'ni va qadr-qimmatini himoya qilish**, ularning ijtimoiy va moddiy farovonligi, kasbiy jihatdan o'sishi to'g'risida g'amxo'rlik qiladi.

DAVLAT O'Z ZIMMASIGA OLAYOTGAN 10 TA MUHIM IJTIMOIIY MAJBURIYAT

1. Davlat **fuqarolarning bandligini ta'minlash** va kambag'allikni qisqartirish choralari ko'radi.
2. Davlat maktabgacha ta'lim va tarbiyani rivojlantirish uchun **shart-sharoitlar** yaratadi.
3. Davlat **bepul** umumiy o'rta ta'lim va boshlang'ich professional ta'lim olishni kafolatlaydi.
4. Bolalar uchun **inklyuziv ta'lim** va tarbiya ta'minlanadi.
5. Fuqarolar davlat ta'lim tashkilotlarida tanlov asosida davlat hisobidan **oliy ma'lumot olishga** haqli.
6. Mehnatga haq to'lashning eng kam miqdori insonning **munosib turmush darajasini ta'minlash** zarurati hisobga olingan holda belgilanadi.

DAVLAT O'Z ZIMMASIGA OLAYOTGAN 10 TA MUHIM IJTIMOIIY MAJBURIYAT

7. Pensiyalar, nafaqalar va boshqa turdagi ijtimoiy yordamning miqdorlari **eng kam iste'mol xarajatlaridan oz bo'lishi** mumkin emas.
8. Davlat aholining **ijtimoiy jihatdan ehtiyojmand toifalarining** turmush sifatini oshirishga, jamiyat va davlat hayotida to'laqonli ishtirok etishi uchun ularga shart-sharoitlar yaratishga qaratilgan choralarni ko'radi.
9. Davlat nogironligi bo'lgan shaxslarning **ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy sohalar** obyektlari va xizmatlaridan to'laqonli foydalanishi uchun shart-sharoitlar yaratadi.
10. Davlat nogironligi bo'lgan shaxslarning ishga joylashishiga, ta'lim olishiga ko'maklashadi, ularga zarur bo'lgan **axborotni to'sqinliksiz olish** imkoniyatini ta'minlaydi.

ATROF-MUHIT VA EKOLOGIK HUQUQLARGA OID ENG MUHIM 5 TA KAFOLAT:

1. Har kim qulay atrof-muhitga, uning holati to'g'risidagi **ishonchli axborotga ega bo'lish** huquqiga ega.
2. Davlat atrof-muhitni yaxshilash, tiklash va muhofaza qilish, **ekologik muvozanatni saqlash** bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshiradi.
3. Shaharsozlik hujjatlarining loyihalari **jamoatchilik muhokamasidan** o'tkaziladi.

ATROF-MUHIT VA EKOLOGIK HUQUQLARGA OID ENG MUHIM 5 TA KAFOLAT:

4. Davlat fuqarolarning ekologik huquqlarini ta'minlash va **atrof-muhitga zararli ta'sir ko'rsatilishiga yo'l qo'ymaslik** maqsadida shaharsozlik faoliyati sohasida jamoatchilik nazoratini amalga oshirish uchun shart-sharoitlarni yaratadi.
5. Davlat **Orolbo'yi mintaqasining** ekologik tizimini muhofaza qilish hamda tiklash yuzasidan choralar ko'radi.

YOSHLAR HUQUQLARIGA OID ENG MUHIM 5 TA KAFOLAT:

1. Davlat yoshlarning **shaxsiy, siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy, ekologik** huquqlari himoya qilinishini ta'minlaydi.
2. Davlat yoshlarning jamiyat va davlat hayotida **faol ishtirok etishini** rag'batlantiradi.
3. Davlat yoshlarning **intellektual, ijodiy, jismoniy va axloqiy jihatdan** shakllanishi hamda rivojlanishi uchun shart-sharoitlar yaratadi.

YOSHLAR HUQUQLARIGA OID ENG MUHIM 5 TA KAFOLAT:

4. Davlat yoshlarning ta'lim olishga, sog'lig'ini saqlashga, uy-joyga, ishga joylashishga, bandlik va dam olishga bo'lgan huquqlarini amalga oshirish uchun **shart-sharoitlar yaratadi**.
5. Davlat va jamiyat yoshlarda **milliy va umuminsoniy qadriyatlarga sodiqlikni**, mamlakatidan hamda xalqning boy madaniy merosidan faxrlanishni, vatanparvarlik va Vatanga bo'lgan mehr-muhabbat tuyg'ularini shakllantirish to'g'risida g'amxo'rlik qiladi.

TADBIRKORLARGA BERILGAN ENG MUHIM 9 TA KAFOLAT

1. Tadbirkorlar qonunchilikka muvofiq har qanday faoliyatni amalga oshirishga va **o'z faoliyati yo'nalishlarini mustaqil ravishda** tanlashga haqli.
2. Tovarlar, xizmatlar, mehnat resurslari va moliyaviy mablag'larning **erkin harakatlanishi** kafolatlanadi.
3. Davlat qulay **investitsiyaviy va ishbi-larmonlik muhitini** ta'minlaydi.
4. Bank operatsiyalari va hisobvaraqlarning **sir tutilishi** kafolatlanadi.

TADBIRKORLARGA BERILGAN ENG MUHIM 9 TA KAFOLAT

5. Barcha **mulk shakllarining teng huquqliligi** va huquqiy jihatdan himoya qilinishi ta'minlanadi.
6. Davlat **halol raqobat** uchun shart-sharoitlar yaratadi.
7. **Monopol faoliyat** qonun bilan tartibga solinadi.
8. Yer **xususiy mulk** bo'lishi mumkin.
9. **Intellectual mulk** qonun bilan muhofaza qilinadi.

IJTIMOIIY VA SIYOSIIY HUQUQLARGA OID ENG MUHIM 5 TA KAFOLAT

1. Fuqarolar **davlat xizmatiga kirishda** teng huquqqa egadirlar.
2. Har kim agar davlatning huquqiy himoyaga doir **barcha ichki vositalaridan foydalanib bo'lingan bo'lsa**, insonning huquq va erkinliklarini himoya qiluvchi xalqaro organlarga murojaat etishga haqli.

IJTIMOIIY VA SIYOSIIY HUQUQLARGA OID ENG MUHIM 5 TA KAFOLAT

3. **Saylov huquqiga ega bo'lgan**, yuz ming nafardan kam bo'lmagan fuqarolar qonunchilik takliflarini qonunchilik tashabbusi tartibida kiritishga haqli.
4. Fuqarolar Davlat byudjetining shakllantirilishi hamda ijro etilishi ustidan **jamoatchilik nazoratini** amalga oshiradi.
5. Davlat **Internet tarmog'idan** foydalanishni ta'minlash uchun shart-sharoitlarni yaratadi.

OMMAVIY AXBOROT VOSITALARIGA OID 5 TA MUHIM QOIDA

1. Davlat **Internet tarmog'idan** foydalanishni ta'minlash uchun shart-sharoitlarni yaratadi.
2. Davlat ommaviy axborot vositalari **faoliyatining erkinligini** kafolatlaydi.
3. Davlat ommaviy axborot vositalarining **axborotni izlash, olish, undan foydalanish** va uni tarqatishga bo'lgan huquqlari amalga oshirilishini kafolatlaydi.

OMMAVIY AXBOROT VOSITALARIGA OID 5 TA MUHIM QOIDA

4. Ommaviy axborot vositalarining faoliyatiga **to'sqinlik qilish** yoki **aralashish** qonunga muvofiq javobgarlikka sabab bo'ladi.
5. Ommaviy axborot vositalari o'zi taqdim etadigan **axborotning ishonchliligi uchun** javobgardir.